(Marathi)

1028
9/71

1585

3

P

Chhatrapati Sambhaji Mela Padyavali
1585 Mar
IMPERIAL RECORD DEPT. RECEIVED 2 FEB 1932

॥ श्रीगजानन प्रसन्न ॥

छत्रपति संभाजी मेळा

पद्यावली.

प्रकाशकः—चंद्रकांत मारुतीराव काळभोर (मिठाईवाले)
घ. नं. २७१ नारायण, पुणे.

1585 M

NATIONAL ARCHIVES LIBRARY
No 1585
Date 12-1-72
GOVT. OF INDIA

॥ श्री दत्त प्रसन्न ॥

वंदे मातरम् !   वंदे मातरम् ! !

सतत पन्नास वर्षें पुण्यांत नांवाजलेलें
मिठाईचें दुकान.

आमचे येथें अगाऊ ऑर्डर दिल्यास शुद्ध स्वदेशी साखरेचे पेढे, बर्फी वगैरे माल ४ तासांचे आंत देऊं.

मालाचे भाव.

फिक्की बर्फी १ रुपया शेर

केसरी पेढे १। ,, ,,

फिक्के पेढे १ ,, ,,

मालक,
मारुतराव रामभाऊ काळभोर,
(घ. नं. २७१ लकडीपूल ,पुणें.)

आमचेकडे इमारतीचीं नवीं जुनीं सर्व कामें, फ्लशिंग संडास, ड्रेनेज लाइन नळ फिटींगचीं कामें उत्तम व योग्य खर्चांत ठरलेल्या मुदतींत करून देऊं. अनुभव घेऊन पहा.

जोतीबा नागाप्पा मिस्त्री,
रविवार ८६६ पुणें

॥ गजानन प्रसन्न ॥

छत्रपति संभाजी मेळा.

पद १ लें.

संग्राम देवतेला । नमन पदकमला ॥ धृ० ॥
वक्रतुंड गणराज गजानन । शंकरतनयाला ॥ १ ॥
कंस रिपुसी जो संहारी । त्या यदू राजाला ॥ २ ॥
महिशासुरमर्दीनी भवानी । देवी मातेला ॥ ३ ॥
धर्मास्तव स्व आहूती दिधली । त्या संभाजीला ॥ ४ ॥
रामदास श्री साधुसंता । त्या गुरु चरणाला ॥ ५ ॥
अटकेवरति फडकुनि आला। भगव्या झेंड्याला ॥ ६॥
स्वराज्यास्तव प्राण अर्पिले । त्या हुतात्म्याला ॥ ७ ॥
स्वराज्य पंथ हा सोज्वल कर्ता । त्या बलवंताला ॥ ८ ॥
स्वातंत्र्याचा खेळ खेळले । त्यांच्या आत्म्याला ॥ ९ ॥
राष्ट्रास्तव जो फकिरी घेई । त्या गांधीजीला ॥ १० ॥
स्वराज्यास्तव विनंति करतो । संभाजी मेळा ॥ ११ ॥

पद २ रें (चालः—झाला हीन देश आपुलारे)

कैसा विसर तुम्हां पडला हो। तुम्ही धर्म नीति भुलला हो ॥ धृ०॥
स्वधर्माची करी हेलना। परधर्माची गोडी ॥
रीत रिवाजा सोडुन देतां। शराब शिंदी झोडी ॥ १ ॥
नाटक सिनेमा हौस वाटली। सिगारेटला ओढी ॥
बड बड बड बड करी मुखानें। म्हणे बहादूर मी गडी ॥ २ ॥
ओठांवरती मिशी नाहीं। डोई भांग तिरपा ॥
पोशाखाची ऐट पहातां। काय याची अक्कल पहा ॥ ३ ॥
नानापरीचे व्यसनाधीन। केली मनाची हौस ॥
शेवटीं जागृत होऊन काय। काळ नेई स्मशानास ॥ ४ ॥
जोंवरी शक्ती तोंवरी भक्ती। साधा कांहीं कार्या ॥
मातृ-पितृ देशाची भीति। लाज राखा आर्या ॥ ५ ॥
नामें किर्तीरूपें उरावें। बोध रामदास ॥
केकान विनवी बंधुजनाप्रति। धरा नितीची कांस ॥ ६ ॥

पद ३ रें. (चाल—कवाली)

विराजे हिंदभूमीच्या, गळीं जो दिव्य ताईत ॥
नमूं आम्ही महाराष्ट्रा, मूदे ज्या सर्व जगतांत ॥ धृ० ॥
विठोबा तिष्ठतो जेथें। सदा भक्ताचिया काजा ॥
कृपेनें उद्धरी लोकां। मराठ्या स्फूर्ती दे तुजला ॥ १ ॥
गर्जली ज्ञानदेवाची। समर्थांची तशी वाणी ॥
तुकोबा नाचले जेथें। मयूरे गाईलीं गाणीं ॥ २ ॥
भरोनी वहाते कृष्णा। मधे सह्याद्री तो ठेला ॥
भवानीची शिवाजीच्या। जयानें पाहिली लीला ॥ ३ ॥

धडाडी वीर मर्दांची । शिवाजीच्या मराठ्यांची ॥
बघोनि घाबरे शत्रू । शिजेना डाळ परक्यांची ॥ ४ ॥
परी दुर्दैव ओढवलें । सुखाचा काल जो जाई ॥
स्वकियांनीं घात केला । बुडाली हिंदु पातशाई ॥ ५ ॥
महाराष्ट्रास परक्यांनीं । लुटोनी घातले घाव ॥
आडविली ओसरी सारी । पसरले पांढरे पाय ॥ ६ ॥
नभोभागी फडकवा हा । भगवा जरतारी पटका ॥
नसे सामर्थ्य कोणाचें । तयाला लावण्या धक्का ॥ ७ ॥
गदा घाये परकियांच्या । नसे मेला महाराष्ट्र ॥
असे गर्जून बोलूंया । नसूं आम्हीं महाराष्ट्र ॥ ८ ॥

पद ४ थें. (चाल—तूं टाक चिरुनि)

तूं ऊठ तरुण भारता तारि माता । परदास्य यातना
असह्य होती कोणी न का त्राता ॥ धृ० ॥
घडी घडी होय अपमान । हिंदूंत नाहीं का त्राण ।
परक्याचें पादत्राण निशिदिनीं शिरावर घाव ।
ठोकिती किती सहन करितां ॥ १ ॥
परदास्यमुक्त होण्याला । जो दोस्त नवा शोधियला ।
तो मस्त सापची ठरला ।
पदरांत निखारा कसा घेतला दहन करिल आतां ॥ २ ॥
रामदास गुरुनें कथिला । तो मंत्र कसा विस्मरला ।
तो इथें नाद दुमदुमला ।
जा मरा मारुनि धर्म रक्षणा हर हर हर बोला ॥ ५ ॥

पद ५ वें. (चाल—मला मुंबईला)

जसें वाहील वारें तशीच पाठ फिरवारे ॥ धृ० ॥ पहिला हुजूर पक्ष । शोधी आपलें भक्ष । तुंबडी भरण्या दक्ष । सरकारपुढें. हो नाचती मोर ॥ १ ॥ पुढील पायरी नेमस्त । मागत थबकत बिचकत । खुश मिळेल तेवढयांत । राष्ट्रसभा निर्माण केली घोर ॥ २ ॥ पुढें जहाल आले । टिळक तुरुंगीं गेले । राष्ट्रसभा डोले । सरकारासी हो लागला घोर ॥ ३ ॥ इथुन सुरवात झाली । जनता तयार केली । कायदा पाया-खालीं । घालून म्हणती आहे बरोबर ॥ ४ ॥ गांधीजीचे: धागे । लागले परक्यामागें । मीठ करूं लागे । सरकार झालें त्यानीं चिंतातुर ॥ ५ ॥ साहेबांचा विचार । बदलून गेला पार । मनीं शोधीलें सार । अवघे सोडून दिधले वीर ॥ ६ ॥ समेटाचा विचार । साहेब करतो जाहीर । गांधी पुढें पदर । पसरूनी नेतो गोल मेजावर ॥ ७ ॥ गोल मेजावर । राज्य. थोडें फार । देईल काय सरकार । नाहीं ऐसें मनीं उत्तर ॥ ८ ॥ नाहीं जरी अवतार । राष्ट्र पुरुष झुंझार । देणें त्यासी धीर । होईल राष्ट्राचा जयजयकार ॥ ९ ॥

पद ६ वें. (चालः—बाळ टिळक पुणें शहरीं)

झाला भिकारी सोडोनिया बॅरीस्टरी ॥ धृ० ॥ वैभवास त्यजीण्या-लागी । पाहिजे योगी बैरागी । हे काम नव्हे हो ढोंगी । धडाडी भारी ॥ १ ॥ हातांत घेवुनी च्याप । पिंजूनीया कापुस खूप ॥ चक्रावरी काढी सूत । निघे घरोघरी ॥ २ ॥ सुताचे झाले भूत । मॅन्चेस्टर केलें चीत । बेकारी झाली बहूत । पांचचैन्य करी ॥ ३ ॥ खावूनी गांधीचें मीठ । जनता ती झाली धीट । तुरुंगांची धरली वाट । हजारा वरी ॥ ४ ॥ तुरंगाची केली हेटाळी । हातांत घेवुनी टकळी । टकळीनें

घातली गोळी । शांतचिी भारी ॥ ५ ॥ बैरागें केली मात । नोकरशाही झाली चीत ॥ बोलली समेटी बात । सोडी शिरजोरी ॥ ६ ॥ सांभाळी आपली माया । दावीसी कासया भया ॥ गांधीच्या लागली पाया । देई ललकारी ॥ ७ ॥ भिकारी होवूनी त्यागी । आपुलेची आपणा मार्गी ॥ हिंदुस्थाना सोडण्या सांगी । गोल मेजावरी ॥ ८ ॥

पद ७ वें. (चालः—नागिणी चपल)

मतिमंद कसे तुम्ही बनला । स्वशीलाला विसरूनी गेला ॥ धृ० ॥ भारतखंडापासूनी शिकले । राष्ट्रमणी ते चमकूनी गेले । पाषाण कोरडे उरला । । स्व० ॥ १ ॥ पैशासाठीं धर्म बुडविणें । मान मिळविण्या पैसे भरणें । हे योग्य नसे भारताला । स्व० ॥ २ ॥ बेकीनें आजी गृह हें धुतलें । सर्व वैभवा ओढोनी नेलें । आकाश बघत तुम्ही बसला । स्व० ॥ ३ ॥ यत्न करूनी तुम्ही जागृतीवरी या । वैभव आपलें परतुनी घ्याया । स्वातंत्र्य माळ गळीं घाला । स्व० ॥ ४ ॥

पद ८ वें.

कांहीं करी सुविचार—भारता कांहीं करी सुविचार। पूर्व वैभवा स्मरूनि करणें तुलाच आत्मोद्धार ॥ धृ० ॥ हें स्वातंत्र्याचें गीत गात हिंडती। खग नभीं तुला कां ऐकूं नये संप्रती । दे निशा सोडुनी जागा हो सांगाती । ऊठ करी सुविचार । या पुढें। ऊठ करी सुविचार। स्वातंत्र्याची पहाट फुटली गेला अंधःकार ॥ १ ॥

बघ जगाकडे तूं नजर फेकुनी जरा । वैभवांत नटलीं राष्ट्रें गुण गंभिरा । तूं मात्र अभागी बंदीवान पामरा । दुबळा होशी अपार ।

दुहीनें । दुबळा होशी अपार । तरी अजुनि का भुलवी झुलवी परकीय जादुगार ॥ २ ॥

स्वातंत्र्य भीक कधीं कुणीं कुणा घातली । मर्दानी दुनिया आजवरी हटविली । निज इच्छामात्रे रंग छटा खुलविली । इतिहासाचें सार । भारता । इतिहासाचें सार । स्वावलंबनें स्वतंत्र होउनी करणें राष्ट्रोद्धार ॥ ३ ॥

तव भूतकाळचा कीर्तिध्वज फडकतो । हा भविष्य मंगळ रूप रंग दावितो । परी वर्तमान हा तुझ्यापुढें नांदतो । घडवी तो भरदार । पराक्रम । घडवी तो भरदार । नरकरणीनें नारायण हें व्यवहाराचें सार ॥ ४ ॥

पद ९ वें. (चालः—चल बिव्या मावळ प्रांतांत)

बं बं बोला गिरीजावरा । तन मन धन प्रभुशि वरा ॥ धृ० ॥ बाळ दयाळा तुझा हा गणपती । शुंडे धरी हरी पाडितो क्षिती । वीर लालवर झळके मोती । प्रभा फाके नेत्रें दिपती । अंतरी धराहरा । अंतरीं धराहरा ॥ १ ॥

धन्य माय तूं अधी भवानि । शिवरायाच्या यशा पेरणी । तोडुनी चमु असी पाडी मेदीनी । झेंडा फडके भगवा बाणी । ह्यावर सुंदरा नवा अंतरा । ह्यावर नवा अंतरा ॥ २ ॥

धन्य धन्य जगीं टिळक गांधीजी । जवाहरलाल मधें कोंदनी । वीर मिळाले भारता रणी । जगीं या खरा पै पसारा । जगीं या खरा पै पसारा ॥ ३ ॥

पद १० वें. (चालः—परवशता पाश दैवे)

प्रभु दाता कोणी त्राता नाहीं आम्हा राहिला ॥ धृ० ॥
दैवगती उलटी फिरली ॥ काळ कठीण आला ॥ १ ॥

शूर वीर बच्चे म्हणण्या । लाज ये मनाला ॥ २ ॥
शक्ती नुरली प्रतिकाराची । राग काय मेला ॥ ३ ॥
चीड ये न अपमानाची । धिक् अशा जिण्याला ॥ ४ ॥
जगतीं कवडी किंमत नुरली । हिंदवासीयाला ॥ ५ ॥
स्वजन परजने तुडवावे । स्वतंत्र आम्हाला ॥ ६ ॥
दास दास म्हणुनी वदती । नरकवास झाला ॥ ७ ॥
चरणीं शरण तुजला यावें । हाची मार्ग उरला ॥ ८ ॥

पद ११ वें. (चालः—परवशता पाश दैवे)

दास्याचा घोर घाला । आला कली मातला ॥ धृ० ॥
निरपराधी फांशी जाती । खंत ना कुणाला ॥ १ ॥
नाहीं गुन्हा घडला कांहीं । तरीहि दंड त्याला ॥ २ ॥
धन्य तोचि देशासाठीं । वाही जो जिवाला ॥ ३ ॥
राष्ट्रकार्य यज्ञामाजि । प्राण होमियेला ॥ ४ ॥
सफल सकल जीवित त्याचें । धन्य वंश केला ॥ ५ ॥
मरुनि उरे कीर्तिरूपे । अमर तोचि झाला ॥ ६ ॥
कर्मयोग श्रीकृष्णानें । हाचि वर्णियेला ॥ ७ ॥
ज्ञानदेव तुकया यांनीं । सकला बोध केला ॥ ८ ॥
देवधर्म एकचि ज्यानें । देश मानियेला ॥ ९ ॥

पद १२ वें. (चालः—निजला कैसे)

कां गोपाला । यदुराया संकटकाला । रुसला हो घननीळा ॥ धृ० ॥
भारत भू माय अपुली दीन झाली ।

परक्यांची हीन दासी आज बनली ।
अपमान शस्त्र हें जहरी । लांछन बघ हृदय विदारी ।
कशी करुणा । श्री रमणा । ये तुज ना ।
का करुणासिंधू आटला । रुसला हो घननीळा ॥ १ ॥
तव गीताधर्म सारा लुप्त झाला ।
पाखंडी बंड आतां ये उताला ।
माराया सद्धर्माला । चौफेर चढविती हल्ला ।
परक्यांचे हस्तक जे । तोंडपुजे ।
संहरि घे अवताराला । रुसला हो घननीळा ॥ २ ॥

पद १३ वें. (चालः—कधि प्रभुवरा)

प्रभो दाखवी भारतभूला । स्वातंत्र्याची मंगल वेळा ॥ धृ० ॥
परवशतेची निशा संपवुनि । उदित करी झणीं भाग्यरवीला ॥ १ ॥
आळस दुबळा मारुनी सकळा । मार्ग यशाचा करी मोकळा ॥ २ ॥
स्वातंत्र्याच्या मंगलगानीं । सदैव वाटो मोद मनाला ॥ ३ ॥
भारतीय संस्कृति पुन्हा ही । भूषण होवो सर्व जगाला ॥ ४ ॥

पद १४ वें. (चाल— पहा बंधुनो)

असा आला हा घाला कशाला । हिंदुधर्म गेला । ग्रासि कली त्याला ॥ धृ० ॥ धर्म-रक्षणीं । भारत भुवनीं । बहु दक्ष नृपमणी । मिळवि कीर्तीला ॥ १ ॥ श्रीशिवाजीनीं । राज्य स्थापुनी । आर्यधर्म रक्षुनी । साम्राटपदीं गेला ॥ २ ॥ देश धर्म हा । दीन हो महा । नयन उघडुनी

पंहा । समुळ बुडाला ॥ ३ ॥ धुगधुगी कशी । मुळीं ही नुरलशी ।
नवजीवन त्यासी । द्या हो या काला ॥ ४ ॥

पद १५ वें. (चाल—ही पाखंड अवलाद)

शुद्धबीज तें कसलें स्त्रियांच्या अब्रुवर उठले ॥ धृ० ॥
स्वस्त्रीवांचुनी इतर आपुल्या आयाबहीणी समजा ।
स्त्री जातीच्या पातिव्रत्यावर साऱ्यांच्या या गमजा ॥
जनहो हाची बोध समजा ॥ १ ॥
रावण मेला धडपडला तो सुयोधनही कुरुराणा ।
अबलेवरती हात टाकतां तुटेल तेथें जाणा ॥
हा तर मराठीच बाणा ॥ २ ॥
खरा मराठा वीर शिवाजी काय तयानें केलें ।
यवनी सुंदर दिसतां तिजला माय म्हणुनी वन्दिलें ॥
त्याचें नांव अमर झालें ॥ ३ ॥
तेच मराठे आतांचेही तत्त्व हें न सुटणार ।
विरुद्ध जाईल कमअस्सल तो समजा हरामखोर ॥
त्याला मारा पैजार ॥ ४ ॥
जन्म जाहला जिथुन जात ती वंद्य सर्वथा लोकीं ।
असो ब्राह्मणी यवनी खिस्ती अबला पूज्य जना कीं ॥
आदर पूर्ण तिचा राखीं ॥ ५ ॥
करुनि जिवाची होणी अबला रक्षावी मर्दानें ।
वैऱ्याची हो रणीं न दुखविणें यांतच भूषण धरणें ॥
हेंची वीरांचें लेणें ॥ ६ ॥

स्त्री-छळ होतां दुष्टा हातीं स्वस्थ राहोनी पाहे ।
थुः त्याचें पौरुष हो कसलें लाज तयाला का आहे ॥
त्याचें जिणें सार्थ नोहे ॥ ७ ॥

पद १६ वें. (चालः—तूं टाक चिरुनि ही मान)

कधिं हिंदू एक होणार । शपथ घेणार
मातृभूमीच्या दास्यमोचना प्रतिक्षणीं झटणार ॥ धृ० ॥
जन्मलों वाढलों जेथें । खेळलों राहिलों तेथें ।
ती भूमि होय संत्रस्त । दास्य शृंखला तिच्या तोडण्या
यत्न कधीं करणार ॥ १ ॥
भीरुत्व सर्व सोडोनी । वीरांच्या वृत्ती करोनी
स्वातंत्र्य मंत्रा जपूनी । परवशतेच्या लांछनतेची
चीड कधी येणार ॥ २ ॥
आपसांत पाडण्या फूट । शत्रुशी करीति कूट
यावरीच ज्यांचें पोट । अशा नराना मानव कैदी
कोणी नाहीं म्हणणार ॥ ३ ॥
मानिले जेथें देशाला । राखोनि वीर बाण्याला ।
मानींला शिव टिळकाला । मातापीता उदरीं जन्मूनि
धन्य तोचि ठरणार ॥ ४ ॥

पद १७ वें. (चालः—पांडवा सम्राटपदाला.)

देश माझा प्रिय मला हा देश एकचि आसरा ॥ धृ० ॥
देशकार्यीं श्रीशिवानें देह आपुला लाविला ।
भारता स्वातंत्र्य शेला पांघराया घातला ॥ १ ॥
वीर तान्हा तिलक भाला हिंदभूच्या शोभला ।
सार्थ केलें नांव जगतीं कीर्तीरूपें राहिला ॥ २ ॥
सिंह—छावे असुनि तुम्ही स्वस्थ कैसे निजला ।
मोह निदी टाकूनि द्या नेत्र उघडा ॥ ३ ॥
देश ऐसा घोष करूनि सिद्ध व्हावें संगरा ॥

पद १८ वें.

नोकरशाहीवाले आतां लेखन ठेवा खालीं ॥ धृ० ॥
पैशासाठीं गुलाम बनला टोपीवाल्याचे ॥
फितुरी देऊनी राज्य घालविलें पेशवे सरकारानें ॥ १ ॥
हिंदुस्थानाचें झालें वाटोळें तुमच्या नादानें ॥
भ्रष्टकार हा तुम्हीं केला हाटेल झाल्यानें ॥ २ ॥
भगवा बाणा शिवाजी राणा मदत आपुल्याला ॥
सर्व मिळुनी हर हर बोला हाटवूं गोऱ्याला ॥ ३ ॥
सर्व मिळुनी प्रार्थना करूनी हिंद मातेला ॥
सत्पुरुष तो महात्मा गांधी मान दिला टिळकाला ४ ॥

॥ श्री दत्त प्रसन्न ॥

॥ वंदे मातरम् ॥ ॥ वंदे मातरम् ॥

॥ स्वस्ताईची कमाल ॥ ॥ स्वस्ताईची कमाल ॥

दि न्यू टेलरिंग फर्म, पूना.

आमचे येथें कपडे वेळेवर व काळजीपूर्वक शिवून मिळतील. तसेंच आयते शिवून ठेवलेले कपडे व कापडही स्वस्त दरांत मिळेल.

मालक
जे. के. परदेशी,
(घ. नं. २७५ नारायण पेठ, पुणें)

पवार विडी वर्क्स

आमचे इकडे अकोली तंबाखूच्या कडक, मध्यम व साफ विड्या ठोक व किरकोळ आणि स्वस्त दरांत मिळतील व तंबाखु जर्दा, काळा जर्दा योग्य दरांत मिळतील. अनुभव घेऊन खात्री करा.

पत्ता—रे मार्केट गाळा नं. ५१६
इराण्याच्या हॉटेल समोर; पुणें.

केरमबोर्ड्स्	प्रत्येकीं, किं. रु. १०, १२ ते २५.
केरम ड्राफ्टस् पॉलिश्ड	सेट किं. रु. १।।।; २.
केरम ड्राफ्टस् साधे	सेट किं. रु. ॰।।॰, ।।।॰, १, १।.
केरम स्ट्रायकर	प्रत्येकी किं. ॰।।।॰ १.
बॅडमिंटन बॅटी	प्रत्येकीं किं. रु. १।।, २, २।, ते ५.
बॅडमिंटन फुलें	डझन किं. रु. ५, ७ ते १२.
बॅडमिंटन जाळीं	प्रत्येकी किं. रु. १।।, १।।।, ते ४।।.
बॅडमिंटन रींगटिंग	किं. रु. ।।।, १, १।, १।।॰
पिंगपाँग बॉल्स	डझन किं. रु. १।।, २। ते ४।।॰
पिंगपाँग बॅटी	प्रत्येकी किं. रु. १, १। ते २।।.
पत्त्याचे डाव	प्रत्येकी किं. रु. ८-, ८=, ।', ।= ते ।।'

साठे स्पोर्टस्

डेक्कन जिमखाना पोस्टाजवळ,

पुणें नं. ४.

मुद्रकः—**लक्ष्मण भाऊराव कोकाटे,** हनुमान प्रेस,
३०० सदाशिव पेठ, पुणें.